

До спеціалізованої вченої ради ДФ 26.007.028
в Національній академії внутрішніх справ за
адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата юридичних наук, доцента, начальника спеціальної кафедри №2 Інституту Управління державної охорони України Київського національного університету імені Тараса Шевченка Гребенюка Максима Олександровича, на дисертаційне дослідження Юрченка Вадима Васильовича на тему «Психологія процесуального керівництва прокурором під час досудового розслідування», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право»

Потреби правової держави передбачають не тільки виконання законів як актів, що виходить безпосередньо від вищих органів державної влади, а й дотримання законності взагалі, розуміючи під цим внутрішньо погоджену систему нормативно-правового регулювання і відповідну цій системі поведінку суб'єкта правових відносин. Тому політико-правове регулювання прокурорської діяльності отримує свій вираз не лише в інституціональному її оформленні в законі, але й у цілях, завданнях і пріоритетах органів прокуратури, сформульованих у межах предмета їхнього відання і компетенції. Завдяки цьому прокурорська діяльність набуває ознак самостійного, специфічного виду державної діяльності, яка спрямована на забезпечення виконання й додержання закону та його верховенства в усіх сферах життєдіяльності суспільства і здійснюється від імені держави, репрезентує й захищає особистісні та публічні інтереси

У світлі цих тенденцій актуальним є дисертаційне дослідження Юрченка В.В., присвячене вивченню психології процесуального керівництва, основ ініціювання та призначення слідчих дій, взаємодії з учасниками кримінального провадження, участі прокурора у судовому засіданні під час досудового розслідування. Його актуальність безпосередньо пов'язана із

забезпеченням та реалізацією стратегії та розвитку органів прокуратури на 2021–2023 роки, затвердженої Генеральним прокурором 16 жовтня 2020 року, реформування останньої.

Закономірним є зв'язок рецензованої роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження входить до тематичного плану науково-дослідних робіт кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ. Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 30 жовтня 2018 року, протокол № 17.

Науково-категоріальний апарат характеризується коректним визначенням об'єкту, предмету, мети, завдань, теоретико-методологічного підґрунтя дослідження. Сформульовані завдання підпорядковані меті, засвідчують логічність та послідовність основних етапів дослідження. За змістом завдань дисертаційне дослідження є теоретико-експериментальним. Автором здійснено ґрунтовну роботу, спрямовану на проектування основних положень загальної теорії емоційних станів особистості на потреби юридичної психології. Висновки теоретичної частини дослідження стали відправною точкою для реалізації емпіричного етапу. Він ґрунтувався на системному підході вивчення особливостей взаємодії учасників кримінального провадження з прокурором та провести складний констатувальний експеримент.

Вибір методів дослідження забезпечив досягнення мети і реалізацію поставлених завдань. Організаційно-методичні засади проведеного дослідження розкрито повною мірою та на достатньому фаховому рівні. Кількісний і якісний аналіз отриманих даних здійснено кваліфіковано, коректно.

Надійність і вірогідність отриманих наукових результатів підтверджуються теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних принципів дисертаційної роботи, єдністю й логічністю всіх етапів дослідження, його організаційною цілісністю й чіткістю концептуальних

засад, гармонійним поєднанням статистичних методів і способів їх якісної психологічної інтерпретації.

Оцінка змісту дисертації та ідентичності змісту анотації та її основних положень. Структура роботи логічна та послідовна і складається з анотації, вступу, 3 розділів, 7 підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Обсяг дисертації: 227 сторінок.

Дисертант професійно грамотно володіє методологічним апаратом дослідження, що в кінцевому результаті, дозволило логічно сформулювати **наукову новизну** цієї розробки, а саме: сформульовані зміни до кримінального процесуального законодавства приведуть до більшої дієвості кримінального провадження, рекомендації щодо самостійного проведення слідчих розшукових дій, залучення спеціалістів-психологів, встановлення та використання спеціальних психологічних знань у ході ініціювання та розгляду клопотань про застосування запобіжних заходів є вдалими.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані висновки і пропозиції впроваджено та можуть бути використані у:

1) практичній діяльності – при організації та проведенні процесуального керівництва досудовим розслідуванням у органах прокуратури (акт Немирівської окружної прокуратури Вінницької області від 25 серпня 2021 р.), акт відділу поліції Дарницького УП ГУНП у місті Києві від 19 жовтня 2021 р.);

2) освітньому процесі – при підготовці та проведенні лекцій, семінарських і практичних занять зі здобувачами вищої освіти з навчальних дисциплін «Юридична психологія» (акт Національної академії внутрішніх справ від 25 серпня 2021 р.).

Отже, дисертаційне дослідження Юрченка В.В. виконано на належному науковому рівні, містить низку важливих теоретичних і практичних положень і висновків, що підтверджені статистичними та емпіричними даними.

Автором правильно і доречно застосовані різні загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. Надійність і вірогідність отриманих наукових результатів підтверджуються теоретико-методологічним обґрунтуванням вихідних принципів дисертаційної роботи, єдністю й логічністю всіх етапів дослідження, його організаційною цілісністю й чіткістю концептуальних засад, гармонійним поєднанням статистичних методів і способів їх якісної психологічної інтерпретації. Таким чином забезпечується високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дослідженні, їх достовірність.

Висновки роботи сформульовано чітко та лаконічно, вони відповідають поставленим завданням дослідження. В них представлені загальні досягнення дисертанта та його внесок у вирішення зазначеної наукової проблеми.

Дисертація виконана державною мовою. Стиль відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць такого рівня, а також відзначається логічністю, послідовністю, системністю, обґрунтованістю. Структура дисертації цілком узгоджується з її назвою, метою і завданням дослідження. Додатки та список використаних джерел оформлені згідно зі встановленими вимогами та містять необхідну довідкову інформацію. Текст анотації відповідає основному змісту дисертації.

До безперечних переваг дисертації можна віднести:

- Чітку структурованість роботи, що дозволила автору розглянути предмет дослідження з позицій різних підходів та на цій основі розробити модель дослідження.
- Різноманітний методичний інструментарій, що був представлений у вигляді обґрунтованого експериментального психодіагностичного комплексу.
- Здатність дисертанта до ретельного опрацювання і детальної інтерпретації емпіричного матеріалу, коректного тлумачення результатів відповідно до розроблених моделей, великої кількості ілюстративного матеріалу.

– Дослідженню притаманна виражена наукова новизна, що полягає у розширенні уявлень про тактичні прийоми допиту свідків, потерпілих, підозрюваних, проведенні прокурором слідчих дій і використанні при цьому спеціальних психологічних знань.

– Комплексний підхід до вирішення обраної проблеми, що було реалізовано в орієнтації на структурну модель на всіх етапах дослідження.

– Висновки дисертації свідчать про різнобічне опрацювання проблеми, здатність до обґрунтованої інтерпретації емпіричних фактів і систематизованого їх представлення.

Водночас дисертаційне дослідження, як і будь-яка творча праця, містить певні дискусійні положення, що дає підстави для висунення таких зауважень:

1. Потребує уточнення, представники яких регіональних та місцевих прокуратур України були залучені до участі в дослідженні та якою мірою специфіка їхньої професійної діяльності врахована при аналізі результатів дослідження.

2. У дисертації автором наведено приклади залучення до проведення досудового розслідування в органах прокуратури Вінниччини спеціалістів-психологів. Яким чином їх залучення впливає на результати досудового розслідування?

3. Серед найбільш важких слідчих (розшукових) дій є огляд місця події. Детальніше вивчення вказаної слідчої дії є важливим, адже від того, як буде проведено огляд місця події, обрання та спостереження за його учасниками, залежатиме подальше досудове розслідування.

4. На нашу думку, включення до структури дисертації дослідження питання взаємодії прокурора з дізнавачем, а не лише слідчого, сприяло б посиленню практичної значущості дослідження.

Висловлені зауваження й побажання не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження Юрченка В.В., яке є завершеною науковою працею, представляє значний внесок у теорію та практику і, за

своїм науковим рівнем, теоретичним і практичним значенням, є прикладом успішного поєднання теоретичної та експериментальної науково-дослідної роботи.

Таким чином, дисертаційна робота «Психологія процесуального керівництва прокурором під час досудового розслідування» повністю відповідає вимогам пп. 9, 10, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів № 567 від 24.07.2013 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., №1159 від 30.12.2015 р. та №567 від 27.07.2016 р.), які висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор Юрченко Вадим Васильович заслуговує на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – право.

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник спеціальної кафедри №2
Інституту Управління державної охорони України
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Максим ГРЕБЕНЮК

Підпис Максима Гребенюка засвідчую:

Начальник Інституту
Управління державної охорони України
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
кандидат юридичних наук, доцент

Оксана ГОРОВА